

SVATOKOPECKÉ NOVINY

ČÍSLO 2.
KVĚTEN

ROČNÍK 6 • 2025

Lucie Karasová

Na Svatý Kopeček autem – až do první lavice?

Existují místa, kam by měl člověk dorazit pokorně, tiše, s úctou. Bazilika Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku k takovým místům nepochybně patří. Chrám, který se majestátně tyčí nad Olomoucí, byl po staletí cílem poutníků. Tedy lidí, kteří si cestu sem doslova vyšlapali pěšky přes 300 let starou Poutní alejí. Ovšem dnes? Dnes stačí zařadit jedničku a najet přímo až před brány samotné baziliky.

Každoročně to začíná nevinně. Přijede pár aut. Pak několik desítek. Najednou je třeba celý Svatý Kopeček uzavřít před dalším přílivem automobilů. Situace je kritická každé jaro a během prodloužených víkendů doslova eskaluje. Bezpochyby je tato městská část turisticky nejvíce vyhledávanou lokalitou, a tak parkovací místa praskají ve švech a návštěvníci mnohdy kvůli nedostatku legálních parkovacích míst raději parkují v lese či zákazech vjezdu. Avšak novým fenoménem se stává parkování přímo pod samotnou svatyní, rovnou na vydlážděném prostranství před bazilikou, kde by člověk čekal klid, důstojnost a ticho.

Namísto posvátné atmosféry se zde rozprostírá poněkud kuriózní výjev – chaotické parkoviště připomínající spíše nákupní centrum. Přestože je vjezd pod baziliku oficiálně zakázán, v praxi se zde auta pravidelně střídají, jako by dopravní značení mělo spíše doporučující charakter. Farnost hájí tento stav s odvoláním na potřebu umožnit přístup především starším a hůře pohyblivým lidem, kteří by se jinak na bohoslužby dostávali jen velmi obtížně. Podle místních obyvatel je otázkou, nakolik to odpovídá původnímu záměru výjimky – posouzení už nechť si udělá každý sám.

A co na to samotní návštěvníci parkující přímo pod bazilikou? „My jedeme jen na chvíli.“ „Tady parku-

jí i všichni ostatní, tak co.“ „Zákaz? To jsem si nevšiml.“ „Jsem na Svatém Kopečku, ne v centru Olomouce, ne?“ „Parkování sice nevypadá nejlépe, ale s kočárkem to máme aspoň kousek.“ „My jsme starší, špatně se nám chodí.“ „Vždyť to nikomu nepřekáží.“ „Parkoviště dole bylo plné.“ „Nikdo nás nezastavil, tak jsme mysleli, že to nevadí.“ „My jsme slyšeli, že když je akce, tak se to tady toleruje.“ „Nebyl tu nikdo, kdo by to usměrňoval.“ „My jsme spěchali na mši.“ „Však auto tu nebude parkovat napořád, je to jen do konce mše.“

Jak tedy ukončit tento začarovaný kruh? Pomůže snad oficiální rozhodnutí úřadů? Po dlouhých debatách se letos v březnu dospělo k určitému závěru, byť výsledek zatím není pravomocný. Příjezd k bazilice by měl být v budoucnu regulován novými opatřeními, která mají zajistit větší pořádek a spravedlivější podmínky pro všechny. Připravují se mechanismy, jež by měly umožnit vjezd jen těm návštěvníkům, kteří k tomu mají oprávněný důvod, a celá oblast by měla být pod pečlivějším dohledem. Zda se podaří udržet kázeň a zabránit řidičům v hledání vlastních výkladů pravidel, ukáže až praxe.

Zatímco si bazilika bude dál tiše bdít nad městem, pod jejími schody se již snad chýlí ke konci moderní verze starého příběhu o lidské pohodlnosti. A přece... kdo ví? Třeba jednou bude pochopeno, že k těm nejcennějším místům se nejezdí autem, ale chodí se k nim pěšky.

Lucie Karasová

Hody na Svatém Kopečku

Historie nedělních hodových průvodů sahá až do přelomu 18. a 19. století, kdy jimi mladí lidé oslavovali Zmrtvýchvstání Krista o Velikonoční neděli – Hodu Božím. Postupně pak začaly průvody do kostelů vyrážet na počest patrona svého farního kostela, či své obce.

Pokud tento svátek nepřipadá zrovna na neděli, je hodový průvod organizován na nejbližší neděli od tohoto svátku. Jelikož bazilika na Svatém Kopečku nese jméno Navštívení Panny Marie, konají se hody právě na tento křesťanský svátek. Ten připadá na 31. května.

Novodobé hody na Svatém Kopečku se začaly slavit opět po revoluci a jejich velkým propagátorem se stal tehdejší předseda komise městské části Jan Řehák. Ten v roce 2012 tuto skomírající tradici vzkřísil a od této doby jsou hody pravidelně organizovány skupinou místních občanů za podpory Komise městské části.

Hodový průvod vedou mladí lidé – družba s družičkou, která je oblečená v bílých šatech. Symbolizují tak naději a budoucnost společenství vesnice. Tato tradiční lidová slavnost nemá jen náboženské kořeny, ale také společenské a kulturní. Hody byly vnímány jako vrchol roku. Oslavovala se víra, vzájemnost i samotný život. Proto nezůstává jen u nedělního průvodu, ale den předem se konají různé kulturní akce. V naší městské části se na sobotním programu podílejí děti zdejší základní školy svým vystoupením. V minulosti nechyběly ani hodové zábavy.

Marta Čapková

Letošní hody na Svatém Kopečku proběhnou v neděli 1. června. Vzhledem k tomu, že momentálně probíhá rekonstrukce budovy na hřišti, kde každoročně probíhají doprovodné programy, sejdem se pouze na „letním kině“ v sobotu v podvečer, a to na sokolském hřišti. Ze stejného místa bude v neděli vycházet i hodový průvod.

Svatokopecký Klapáč: tradice, která znovu ožila

Na letošním Klapáči se nás sešlo přes třicet – v čele kaprál Matouš, s ním děti, dospělí i děvčata. Ulice rozezvučelo šest koz, barbory, kladívka a řehtačky. Ale ne vždy to bylo tak veselé.

V roce 2015, když Milan Andrys zjistil, že tehdejší klapání obstarávají jen tři kluci, oslovil Frantu Prášila a mě

Jiří Valihrač

se synem Lukym, ať jdeme pomoci. Další rok jsme vytvořili letáček, zapojili další kamarády s dětmi i ostřílené klapače jako Edu Beneše nebo Frantu Macka a tradice si začala získávat čím dál větší oblibu.

A proč se vlastně klape? Podle tradice zvony na Zelený čtvrtek odlétají do Říma, a tak je kluci nahrazují klapáním. U nás ale nechodí jen mladí hoši a každý má svou motivaci. Někdo se těší, že projde celý Kopeček, jiný na čtvrteční zelené pivko U Macků. Děti nadchnou sladkostí a občerstvením, které dostáváme na „občerstvovacích“ stanovištích u našich sousedů. Radost udělá i finanční odměna, kterou tradičně vybírá kaprál s podkaprálem mezi námi Kopečáky. Populární se stala i nově zavedená tradice – páteční snídaně v restauraci U Macků, kterou pro klapače připravujeme já a Franta Macek.

Svatokopecký Klapáč už pevně zapustil kořeny mezi zvyklostmi na Svatém Kopečku. *video z některých klapačů najdete na www.youtube.com/@CentrumKopecka.*

Jiří Valihrač

Vzpomínková akce

U příležitosti 80. výročí ukončení 2. světové války pořádala dne 8. května Matice svatokopecká s Římskokatolickou farností na Svatém Kopečku Poutní slavnost. Po církevních obřadech následoval v ambitu poutního areálu pietní akt a požehnání Památníku hrdinům obou světových válek autora J. Pelikána.

Olga Němcová

Památník hrdinům dvou světových válek v ambitu svatokopeckého poutního areálu

O vybudování památníku obětem obou světových válek v ambitu poutního areálu na Svatém Kopečku usilovala Matice svatokopecká od července 1945. K oživení záměru došlo ve druhé polovině roku 1948, kdy byl osloven akademický sochař Julius Pelikán (1887–1969), který postupně vypracoval několik návrhů. Finální podoba byla odsouhlasena 11. února 1949. Pískovcový reliéf o rozměru 230 × 125 cm představuje anděla smrti odebírajícího ženě muže a dítěti otce. Je instalován na podstavci opatřeném státním znakem. Římsa nese nápis *Bože, ty nás zbavuješ tísnitelů* a naše nenávistníky zahanbuješ – žalm 43, 8.

Tobiáš Kučera

Slavnost požehnání památníku byla naplánována na neděli 26. června 1949, a přestože byly přípravy v plném proudu a pozvánky i plakáty natištěny, akce byla z politických důvodů zakázána. Úřady se totiž obávaly protestů proti tehdejšímu režimu. Nicméně památník měl být požehnan alespoň v tichosti, tj. bez účasti veřejnosti, a to nejlépe do svátku Všech svatých (1. listopadu).

Památník hrdinům obou světových válek byl donedávna umístěn při zdi v závěru jižního ambitu svatokopeckého poutního areálu. Důvodem k jeho dočasnému snesení byla poslední fáze oprav interiéru baziliky.

Jana Krejčová, Martin Kučera

Julius Pelikán

(23. února 1887 – 17. února 1969)

Významný český akademický sochař a medailér. Studoval Akademii výtvarných umění v Praze u Josefa Václava Myslbeka a Jana Štursy.

Jeho velkým tématem se staly plastiky námětově se týkající odboje. Pozornost věnoval také komorním a dětským námětům a medailéřské tvorbě. Kromě volné tvorby se zapsal především jako autor desítek pomníků a sochařské výzdoby architektury. Nejvíce jeho prací se nachází v Olomouci, kde po léta žil a tvořil. V roce 1967 mu byl udělen titul zasloužilého umělce.

Olga Němcová

Wolkerova vyhlídka

Prostory před domem, kde bydlel Jiří Wolker jsou známé jako „Ferdák“. Tyto prostory byly v dřívějších dobách ošetřovány a udržovány zahradníkem, který pracoval u pana Josefa Andera ml. (podnikatel, který za první republiky disponoval hustou sítí ASO) bydlícího na Svatém Kopečku. Od té doby uplynulo mnoho let a neudržované svahy zarostly téměř nepropustnými náletovými stromy a keři. Svahy neodolaly půdní erozi, takže dílo zkázy bylo dovršeno. V roce 2001 objednal Magistrát města Olomouce odbor vnějších vztahů „Studii rekonstrukce vegetačních úprav těchto svahů“. Touto studií byl pověřen zahradní architekt pan Ing. Karel Robenek. Realizaci v roce 2002 provedla firma Lesostavby Šumperk. Celkové architektonické a kompoziční řešení respektovalo i rekreační zájmy, zvláště v zimním období, kdy mládež využívala tohoto svahu k sánkování a lyžování. Tato vyhlídka umožňuje překrásné pohledy na panoráma Jeseníků, nízkého Jeseníku a část roviny Hané před Šternberkem a západem slunce.

Stanislav Černý

Ing. Karel Robenek, ačkoliv nebyl rodilým „Kopečákem“, se aktivně zapojil do dění v naší městské části. Kromě již zmiňované studie zahradní úpravy na „Ferdáku“ byl i členem chrámového sboru v bazilice Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku a předsedou komise místní části Svatý Kopeček v letech ...

Po jeho nedávném odchodu jsem se obrátila na jeho syna s prosbou o zaslání údajů o jeho profesní kariéře:

- Po maturitě nastoupil jako agronom do konzervárny Fruta Litovel.
- Na Vysoké škole zemědělské v Lednici promoval jako zahradní architekt.
- Poté nastoupil do Výstavnické organizace Flora Olomouc, kde se dlouhá léta podílel na organizaci mezinárodních výstav.
- Na konci kariéry pracoval jako vedoucí technického úseku na Stavebním bytovém družstvu Olomouc.
- Již jako důchodce rovněž projektoval hlavní expozice květinových výstav Flora Olomouc.
- Také vykonával funkci přísedícího na Okresním soudu v Olomouci.

Beze sporu může být zařazen mezi osobnosti pravidelně nepravidelného cyklu „Svatý Kopeček umí“.

Olga Němcová

Knihovna – jak dál?

Nedílnou součástí kulturního života na Svatém Kopečku je knihovna, která je dlouhá léta spojena s Mgr. Janou Běhalovou. Při pročitání vývěsky KMČ jsem zaregistrovala zprávu, že Knihovna města Olomouce hledá pro pobočku na Svatém Kopečku knihovníka/knihovnici s nástupem od 1. července 2025. Nedalo mi to a zašla jsem na zvědy. Ano, je to tak. Mgr. Jana Běhalová koncem června svoje působení ve svatokopecké knihovně končí. Pro zhodnocení jejího působení jsem jí položila pár otázek:

Jak dlouho jste v knihovně pracovala?

Vedla jsem knihovnu od r. 2019 do r. 2025, tedy šest let.

Co vás na práci knihovnice přitahovalo?

Hlavně práce s lidmi a sama mám velký zájem o četbu knih.

Změnila se od vašeho nástupu práce knihovnice?

Velkou změnou bylo zavedení moderní techniky do systému výpůjčky a otevření se veřejnosti.

Olga Němcová

Jak byste charakterizovala nabídku knih?

Ve fondu knihovny, který je pravidelně doplňovaný, jsou zastoupení čeští i zahraniční autoři.

Za rok 2023 se podařilo doplnit do knihovny 70 nových knižních výtisků. Za rok 2024 to bylo 60 nových knih. Ve výměnném fondu se vymění za rok 150–200 svazků.

To ale není všechno?

S radostí mohu konstatovat, že se rozšířila nabídka knih pro děti. Nově si dospělí mohou zapůjčit i časopisy, např. Reflex, Živá historie, Téma, Dekor aj.

O co mají čtenáři největší zájem?

Čtenáři mají zájem o knižní novinky, hlavně beletrii a detektivky a samozřejmě i zapůjčení časopisů domů.

Změnilo se i spektrum čtenářů?

V průběhu mého působení 4× stoupl počet čtenářů ze 30 na 114, z toho 68 dětských. Nejvíce jsem pyšná na to, že se mi podařilo vzbudit zájem o knihy o mladých čtenářů.

Ale to není jen tak?

Máte pravdu. Podařilo se to díky skvělé spolupráci se základní školou. Děti druhé, čtvrté a páté třídy knihovnu pravidelně navštěvují 1× měsíčně.

Otevření se veřejnosti – co si máme pod tím představit?

Spoluorganizují cyklus veřejných setkání „Svatý Kopeček umí“ v rámci kterého představujeme zajímavé lidi žijící či působící v naší městské části.

Můžete nám akce více přiblížit?

S radostí, jednalo se vždy o výstavu spojenou besedou. Konkrétně v roce 2024 výstava fotografií „Velké a malé ženy“, Martiny Chládkové a beseda nad dílem B. Dvorského „Můj dědeček malíř“ očima vnučky Hany Prekop Dvorské a v letošním roce výstava ručních prací „Jehla, nit a šikovné ruce“ svatokopecké rodačky Jany Ulmanové

Co byste doporučila svému nástupci/nástupkyni?

Svému nástupci bych chtěla popřát, aby se mu práce knihovníka líbila a pokud to bude možné, aby se mu dařilo pokračovat v rozběhlé spolupráci se ZŠ a MŠ.

Děkuji za rozhovor a jménem svým i spokojených čtenářů Vám děkuji za Vaši práci v knihovně a přeji mnoho dalších spokojených dnů.

Olga Němcová

NeverEnding Story aneb konec v nedohlednu

Pro diváka televize zajisté to není neznámý pojem. Všechny televizní programy hýří plejádou seriálů, které drží po dlouhou divákovu pozornost. Vždyť Ulice se vysílá již dvacet let! Ale nejen televize, ale i život přináší „NeverEnding Story“, naši městskou část nevyjímaje.

Místo děje – Svatý Kopeček, protagonisté – místní občané, bazilika a ZOO – jsou dáni, zápletky také – par-

Lucie Karasová

kování, režisér – magistrát města Olomouce a už chybí jen to věčné opakování hledání vyřešení zápletky s koncem v nedohlednu. Ale ani to nechybí. Krátký náhled do publikace „Svatý Kopeček: dějiny obce a městské části“ autora Jakuba Hušky nás velmi rychle vyvedou z omylu:

- 1995 požadavek na vybudování sběrného parkoviště pro návštěvníky (30 let!)
- 2007 příprava studie nových parkovacích míst (18 let!)
- 2010 představení projektu parkovacího domu u ZOO (15 let!)
- 2014 odsunutí řešení parkování na Svatém Kopečku na další volební období (11 let!)
- Opakovaná nekonečná jednání KMČ se všemi protagonisty.

Výsledek všichni známe. Seriál „Parkování na Svatém Kopečku“ po neúspěšných pokusech o vyřešení zápletky pokračuje dál. Den za dnem, měsíc za měsícem, rok za rokem. Události dostávají stále rychlejší spád, problém rok od roku eskaluje, protagonisté hájí, mnohdy i navyšují svoje zájmy bez ohledu na potřeby ostatních, ale konec je v nedohlednu. Chybí schopný scénárista, odvážný investor a režisér s nadhledem, kteří by se ujali tohoto tolik let neřešeného problému, který přináší stoupající napětí mezi protagonisty této NeverEnding Story, ke kterým se přidávají i nespokojení návštěvníci.

A tak se nabízí otázka: „Co dříve dospěje do úspěšného cíle – nekonečný seriál „Ulice“ nebo nekonečné přešlapování kolem parkování na Svatém Kopečku?“

Olga Němcová

Kalendář akcí 2Q 2025

31. 5. Letní kino – Svatý Kopeček | Sokolské hřiště |

1. 6. Hodový průvod a hody – Svatý Kopeček | Kopeček |

21. 6. Nohejbalový turnaj | Sokolské hřiště |

24. 6. Slavnostní zakončení školního roku | ZŠ Kopeček

Svatokopecké noviny, periodický tisk územního samosprávného celku – určeno pro občany městské části Olomouc-Svatý Kopeček / Číslo 2/2025 vyšlo 5/2025 / Vydává: Statutární město Olomouc, Horní náměstí 583, 779 11 Olomouc / Redakční rada: Dr. Olga Němcová, Mgr. Lucie Karasová, František Prášil / Kontaktní e-mail: kmc25@olomouc.eu / Grafické zpracování a tisk: Profitisk group, s. r. o. / Vychází v Olomouci-Svatém Kopečku 4× ročně / Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 24015 / Redakce si vyhrazuje právo v případě potřeby příspěvky krátit, pravopisně korigovat či stylisticky upravit. Při výběru dává přednost textům stručným a věcným.